

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 14/05-36

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Eduarda Bárányu a Juraja Babjaka vo veci sťažnosti Ľudovíta Komku, bytom B., zastúpeného advokátom JUDr. J. L., Advokátska kancelária, P., v ktorej namieta porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. D 319/77, na neverejnom zasadnutí 30. marca 2005 takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. D 319/77 porušil základné právo Ľudovíta Komku na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Okresnému súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. D 319/77 prikazuje konať bez zbytočných prietahov.

3. Ľudovítovi Komkovi p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 30 000 Sk (slovom tridsaťtisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Prešov p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Prešov j e p o v i n n ý zaplatiť náhradu trov konania Ľudovíta Komku v sume 12 000 Sk (slovom dvanásťtisíc slovenských korún) na adresu jeho právneho zástupcu advokáta JUDr. J. L., Advokátska kancelária, P., do pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Sťažnosti Ľudovíta Komku vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 14/05-22 z 19. januára 2005 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na konanie sťažnosť z 9. novembra 2004 Ľudovíta Komku, bytom B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. J. L., Advokátska kancelária, P., v ktorej namietal porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. D 319/77.

Vo svojej sťažnosti sťažovateľ uviedol, že rozhodnutím bývalého štátneho notárstva sp. zn. D 319/77 z 26. apríla 1997 (správne 26. apríla 1977, pozn.) bola schválená dohoda o prejednaní dedičstva po poručiťel'ovi J. K. Na základe odvolania podaného jedným zo zákonných dedičov Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Predmetná vec bola následne pridelená súdnej komisárke notárke JUDr. E. L. (ďalej len „notárka“). Po doručení

uznesenia krajského súdu č. k. 5 Co 26/98-64 z 30. mája 2000 okresnému súdu 21. júna 2000 pokračoval podľa sťažovateľa okresný súd v dedičskom konaní až 3. mája 2001, keď uznesením nariadil dokazovanie znalcom z odboru oceňovania nehnuteľností doc. Ing. I. H., CSc. Vypracovaný znalecký posudok bol okresnému súdu doručený 28. marca 2002. Od doručenia znaleckého posudku podľa sťažovateľa okresný súd vo veci nekonal.

Uznesením sp. zn. D 319/77, Dnot 220/00 z 9. februára 2004 okresný súd konanie v predmetnej veci zastavil z dôvodu nemajetnosti poručiteľa a vo svojom rozhodnutí odkázal dedičov na uplatnenie si ich práv podaním žaloby na súde. Proti tomuto uzneseniu bolo zo strany dedičov podané odvolanie, o ktorom krajský súd uznesením č. k. 6 CoD 5/04-109 z 29. júna 2004 rozhodol tak, že zrušil uznesenie okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Podľa názoru sťažovateľa možno konštatovať, že okresný súd v predmetnej veci nekoná od 21. júna 2000 až do súčasnej doby a túto nečinnosť okresného súdu je potrebné považovať za zbytočné prietahy v konaní.

V predmetnej veci podľa neho nejde o vec právne zložitú, pretože je ju možné na základe vykonaného znaleckého dokazovania rozhodnúť na prvom pojednávaní, keďže okrem znaleckým posudkom ocenenej nehnuteľnosti poručiteľ nezanechal iný majetok.

Pri hodnotení správania účastníkov konania podľa sťažovateľa nemožno dospieť k záveru, že k prietahom v konaní došlo v dôsledku ich správania, resp. neposkytnutím súčinnosti z ich strany.

Pri posudzovaní postupu okresného súdu v predmetnej veci sťažovateľ poukázal na skutočnosť, že i napriek výzvam účastníkov konania nebolo dedičstvo prejednané a naopak okresný súd *„bez správnej aplikácie hmotného a procesného práva ničotne rozhodol vo veci uznesením z 9. februára 2004, ktorým konanie zastavil“*. Uvedeným nesprávnym postupom okresného súdu došlo teda podľa sťažovateľa k zbytočným prietahom v konaní najmenej *„od doby rozhodnutia Krajského súdu v Prešove 5 Co 26/98-64, resp. od*

vypracovania znaleckého posudku znalca Ing. I. H. a jeho doručenia súdu, teda od 28. 3. 2002 do súčasnej doby“.

Listom z 12. marca 2004 (doručeným v ten istý deň) podal sťažovateľ sťažnosť na prietahy v konaní. Predseda okresného súdu vo svojej reakcii na sťažovateľovu sťažnosť na prietahy v konaní uviedol, že okresný súd v predmetnej veci koná a nerobí prietahy v konaní.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ vo svojej sťažnosti žiadal, aby ústavný súd nálezom rozhodol, že okresný súd postupom v konaní vedenom pod sp. zn. D 319/77 porušil sťažovateľove základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, prikázal okresnému súdu konať v tomto konaní bez zbytočných prietahov a priznal sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie vo výške 50 000 Sk, ako aj náhradu trov konania vo výške 9 340 Sk.

Ohľadne výšky požadovaného finančného zadosťučinenia sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol, že sa ho domáha ako *„náhrady nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch v sume 50.000,- Sk, a to z dôvodov, že porušenie môjho základného práva a slobody už nie je možné napraviť, ako aj v spôsobení ujmy spočívajúcej v dlhoročných pocitoch neistoty a úzkosti spojených s neprimerane dlhotrvajúcim stavom právnej neistoty. Takýto stav právnej neistoty zapríčinil aj to, že jeden zo zákonných dedičov, najstaršia sestra, sa prejednávania dedičstva nedožila, zomrela...“*.

Na základe výzvy ústavného súdu z 15. decembra 2004 sa k sťažnosti sťažovateľa vyjadril listom č. Spr 1379/04 z 21. decembra 2004 okresný súd prostredníctvom svojho predsedu. Okresný súd vo svojom vyjadrení podrobne rozpísal prehľad vykonaných procesných úkonov v predmetnej veci a v závere uviedol: *„Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti som toho názoru, že postupom Okresného súdu v Prešove nedošlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov.“*

Ústavný súd sťažovateľa listom z 15. decembra 2004 vyzval, aby uviedol, aké iné účinné prostriedky nápravy vo vzťahu k namietanému porušeniu označeného základného

práva okrem podanej sťažnosti na prietahy v konaní z 10. marca 2004 využil. Právny zástupca sťažovateľa reagoval na výzvu ústavného súdu listom z 3. januára 2005, v ktorom uviedol, že okrem podanej sťažnosti na prietahy v konaní spolu s ďalšími dedičmi proti uzneseniu okresného súdu, ktorým bolo zastavené konanie, podal odvolanie a taktiež si „osvojil“ obsah písomného vyjadrenia JUDr. F. K. z 27. marca 2003, ktoré nepodpísal „iba pre vzdialenosť svojho bydliska“, v ktorom okrem iného JUDr. F. K. požiadal o pokračovanie v začatom konaní a rozhodnutie v predmetnej veci.

Okresný súd ústavnému súdu na základe jeho výzvy listom č. Spr. U 3004/05 zo 14. februára 2005 oznámil, že súhlasí s upustením od verejného ústneho pojednávania v predmetnej veci.

Právny zástupca sťažovateľa reagoval listom zo 17. februára 2005 na vyjadrenie okresného súdu z 21. decembra 2004 v predmetnej veci, s ktorým nesúhlasil. Vo svojom vyjadrení uviedol, že „*Ako to aj zo sťažnosti môjho klienta vyplýva, k prietahom v konaní na Okresnom súde v Prešove došlo v období od doručenia znaleckého posudku znalca Ing. I. H., konkrétne odo dňa 28. 3. 2002 do súčasnej doby. Od doručenia znaleckého posudku (28. 3. 2002) do 3. 10. 2002, kedy súdny komisár vrátil spis, t. j. šesť mesiacov a šesť dní, súd nekonal, od 3. 10. 2002 do 12. 3. 2003 (päť mesiacov a deväť dní) súd nekonal, pričom na jeho výzvu, aby bol predložený nový – aktuálny LV jeden z dedičov oznámil súdu, že výzve nemožno vyhovieť a že je potrebné vo veci konať. Od 27. 3. 2003 do 9. 2. 2004 (t. j. desať mesiacov a dvanásť dní) súd opätovne nekonal. Navyiac, postupoval ako procesno-právne, tak aj nesprávne aplikoval hmotné právo, keď dedičské konanie pre nepredloženie LV zastavil.*

V dôsledku zastavenia konania muselo prebehnúť odvolacie konanie, o ktoré sa opätovne predĺžilo konanie a kde hrubé pochybenie Okresného súdu v Prešove musel napravovať až odvolací súd svojím uznesením 5 CoD 5/04 zo dňa 6. 8. 2004, teda opäť viac ako päť mesiacov.

Takéto prietahy v konaní podľa udania sťažovateľa mali za následok psychické napätie u jednotlivých dedičov, najmä u sestry A. S., ktorá skutočne v dôsledku zlyhania srdca aj ... zomrela“.

V závere svojho podania si právny zástupca sťažovateľa uplatnil taktiež v rámci náhrady trov konania aj náhradu za tento úkon – stanovisko k vyjadreniu okresného súdu v sume 2 501 Sk vrátane režijného paušálu vo výške 150 Sk.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania, ako aj z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania v predmetnej veci.

Dňa 22. júla 1997 JUDr. F. K. požiadal okresný súd o doručenie rozhodnutia o prejednaní dedičstva po poručiteľovi J. K., na adresu JUDr. F. K., P., a J. K., P.

Vo veci konajúci sudca dal 20. augusta 1997 pokyn doručiť právoplatné rozhodnutie v predmetnej veci JUDr. F. K. aj J. K.

Proti rozhodnutiu bývalého Štátneho notárstva v Prešove sp. zn. D 319/77 z 26. apríla 1977 sa JUDr. F. K. podaním doručeným okresnému súdu 26. septembra 1997 odvolal. Dňa 6. októbra 1997 bolo okresnému súdu doručené aj odvolanie J. K. proti spomínanému rozhodnutiu z 26. apríla 1997.

Pokynom z 3. decembra 1997 nechal vo veci konajúci sudca doručiť odpis odvolaní ostatným dedičom a predložiť spis krajskému súdu.

Dňa 24. februára 1998 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie A. S., z 23. februára 1998 v predmetnej veci k podaným odvolaniam.

Spisový materiál v predmetnej veci bol doručený krajskému súdu 17. apríla 1998, na ktorom bol vedený pod sp. zn. 5 Co 26/98.

Listom z 25. novembra 1998 krajský súd spisový materiál v predmetnej veci vrátil okresnému súdu (doručený 7. decembra 1998) za účelom doplnenia dokazovania.

Vo veci konajúci sudca nariadil 18. decembra 1998 v súlade s pokynmi krajského súdu výsluch Š. S. O vykonanom výsluchu bola následne 11. januára 1999 spísaná na okresnom súde zápisnica.

Na základe pokynu vo veci konajúceho sudcu zo 17. februára 1999 boli na okresný súd za účelom výsluchu predvolaný aj JUDr. F. K. a J. K. O výsluchu J. K. bola 24. februára 1999 na okresnom súde spísaná zápisnica. Následne vo veci konajúci sudca nechal opätovne predvolať JUDr. F. K., ktorý sa podľa spísanej zápisnice na výsluch dostavil 4. marca 1999.

Uznesením č. k. Ncd 222/97-20, D 319/77 zo 4. marca 1999 bol v predmetnom konaní pribratý znalec V. R., B., ktorý mal vyhotoviť znalecký posudok v predmetnej veci v lehote 30 dní po zložení zálohy JUDr. F. K. a J. K.

Podľa úradného záznamu spísaného na okresnom súde 10. marca 1999 sa na okresný súd dostavil JUDr. F. K., ktorý oznámil, že zálohu na znalečné uhradí priamo do pokladne okresného súdu.

Okresnému súdu bola 18. marca 1999 doručená výzva krajského súdu z 12. marca 1999, v ktorej okresný súd požiadal o oznámenie v lehote 10 dní, v akom štádiu doplnenia dokazovania sa predmetná vec nachádza. Okresný súd mu listom zo 6. apríla 1999 oznámil, že spis v predmetnej veci bol toho istého dňa zaslaný ustanovenému znalcovi.

Okresný súd následne na základe pokynu vo veci konajúceho sudcu z 27. apríla 1999 zisťoval presnú adresu J. K. výsluchom JUDr. F. K.

Znalec V. R. listom zo 14. apríla 1999, ktorým požiadal o doloženie ďalších ukážok podpisov J. K. – minimálne piatich podpisov z obdobia roku 1977. Súčasne okresnému súdu

oznánil, že z uvedeného dôvodu nie je možné prikročiť k práci na znaleckom posudku, čím je „ohrozená 30-dňová lehota“ na vypracovanie znaleckého posudku.

Listom z 27. mája 1999 J. K. okresnému súdu oznámil, že mu svoje podpisy z predmetného obdobia nemôže poskytnúť. Uvedené podanie bolo následne okresným súdom na základe pokynu vo veci konajúceho sudcu z 3. júna 1999 zaslané znalcovi.

Krajský súd listom zo 14. júla 1999 urgoval okresný súd na oznámenie, v akom štádiu sa nachádza konanie v predmetnej veci, v lehote do 5 dní.

Znalec V. R. požiadal okresný súd listom z 12. augusta 1999 o poskytnutie súčinnosti pri získavaní podpisov J. K. od Okresného úradu Poltár.

Listom z 19. novembra 1999 krajský súd urgoval okresný súd, aby mu v lehote 25 dní vrátil spisový materiál v predmetnej veci. Okresný súd následne listom z 21. decembra 1999 krajskému súdu oznámil, že spisový materiál v predmetnej veci nemôže vrátiť, pretože bol zaslaný znalcovi V. R.

Znalec V. R. listom z 12. decembra 1999 informoval okresný súd o stave práce na znaleckom posudku po tom, ako mu bola doručená odpoveď Okresného úradu Poltár, podľa ktorej by podľa nich o zaslanie predmetných materiálov, resp. ich fotokópií mal požiadať okresný súd.

Na základe pokynu vo veci konajúceho sudcu z 10. februára 2000 okresný súd požiadal Okresný úrad Poltár o zaslanie listín vyžiadaných znalcom V. R.

Znalec V. R. v prílohe k listu z 3. marca 2000 okresnému súdu doručil vypracovaný znalecký posudok č. 6/1999 z 1. marca 2000.

Okresný súd uznesením č. k. Ncd 222/97-60 z 9. marca 2000 v predmetnej veci priznal znalcovi V. R. odmenu za vypracovanie znaleckého posudku. Na základe pokynu vo

veci konajúceho sudcu z toho istého dňa bolo toto uznesenie následne doručované dedičom a aj znalcovi.

Krajský súd listom z 25. apríla 2000 opätovne urgoval okresný súd, aby mu v lehote 50 dní vrátil spisový materiál v predmetnej veci.

Krajský súd uznesením č. k. 5 Co 26/98-64 z 30. mája 2000 zrušil rozhodnutie bývalého Štátneho notárstva v Prešove a vrátil vec na ďalšie konanie okresnému súdu.

Pokynom z 11. júla 2000 nechal vo veci konajúci sudca doručiť uznesenie krajského súdu z 30. mája 2000 účastníkom konania v predmetnej veci, ako aj príslušnému notárovi spolu so spisovým materiálom.

Okresný súd poveril vykonaním úkonov v predmetnom dedičskom konaní po poručiteľovi J. K., notárku.

Notárka listom z 24. januára 2001 požiadala Okresný úrad Prešov, odbor katastrálny o zaslanie listu vlastníctva (na základe uznesenia krajského súdu č. k. 5 Co 26/98-64 z 30. mája 2000).

Listom zo 14. marca 2001 vo veci konajúca notárka okresnému súdu oznámila, že je potrebné v predmetnej veci ustanoviť znalca a zabezpečiť mu prístup na nehnuteľnosť, ktorá je predmetom dedenia.

Okresný súd uznesením č. k. D 319/77-68 z 3. mája 2001 pribral do konania znalca doc. Ing. I. H., CSc., P., a J. K. i JUDr. F. K. zaviazal uhradiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania. Ustanovený znalec bol zaviazaný znalecký posudok predložiť v lehote 60 dní po zložení preddavku na znalecké dokazovanie.

Na základe pokynu vo veci konajúceho sudcu z 19. septembra 2001 okresný súd urgoval zaplatenie preddavku na trovy znaleckého dokazovania v lehote 15 dní.

Na základe pokynu z 22. januára 2002 okresný súd predložil spisový materiál v predmetnej veci znalcovi za účelom vypracovania znaleckého posudku.

Ustanovený znalec doc. Ing. I. H., CSc., v prílohe svojho listu doručeného 28. marca 2002 okresnému súdu predložil znalecký posudok č. 022/2002.

Uznesením č. k. D 319/77-90 z 27. mája 2002 okresný súd priznal znalcovi doc. Ing. I. H., CSc., za podaný znalecký posudok odmenu.

Listom z 1. októbra 2002 vo veci konajúca notárka vrátila spisový materiál v predmetnej veci okresnému súdu.

Pokynom z 20. februára 2003 okresný súd vyzval dedičov, aby mu v lehote 10 dní zabezpečili „*predloženie výpisu z LV č. 519 k. ú. Nižná Šebastová s menom poručiteľa*“.

JUDr. F. K. reagoval na výzvu okresného súdu listom z 26. marca 2003.

Spisový materiál v predmetnej veci bol na základe pokynu vo veci konajúceho sudcu z 12. januára 2004 predložený súdnemu komisárovi.

V spise sa ďalej nachádzal vyhotovený záznam o úkonoch vykonaných v rámci predmetného dedičského konania z 12. februára 2004.

Okresný súd uznesením sp. zn. D 319/77, Dnot 220/00 z 9. februára 2004 konanie v predmetnej veci zastavil a súčasne v ňom priznal notárke odmenu. Na základe pokynu z toho istého dňa bolo predmetné uznesenie doručené dedičom aj notárke.

Proti uzneseniu sp. zn. D 319/77, Dnot 220/00 z 9. februára 2004 podali listom doručeným okresnému súdu 12. marca 2004 sťažovateľ, J. K. a C. F. odvolanie.

Okresný súd dal pokynom z 15. marca 2004 doručiť odpis podaného odvolania A. S. a notárke a zároveň predložiť spisový materiál v predmetnej veci krajskému súdu.

Spisový materiál v predmetnej veci bol krajskému súdu doručený 5. apríla 2004.

Vo veci konajúci sudca krajského súdu dal pokynom z 26. apríla 2004 vyžiadať od Správy katastra Prešov kópie listín, na základe ktorých bol realizovaný vklad vlastníckeho práva na LV č. 519, katastrálne územie Nižná Šebastová, dar. zm. V 453/94, v lehote 15 dní od doručenia žiadosti.

Správa katastra Prešov reagovala na výzvu krajského súdu listom z 3. mája 2004 doručeným mu 6. mája 2004.

Uznesením č. k. 6 CoD 5/04-109 z 29. júna 2004 (doručeným okresnému súdu 6. augusta 2004) krajský súd uznesenie okresného súdu z 9. februára 2004 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Na základe pokynu vo veci konajúceho sudcu z 20. augusta 2004 bolo predmetné uznesenie doručené všetkým účastníkom konania i notárke a následne bol spisový materiál v predmetnej veci predložený notárke na ďalšie konanie.

V spisovom materiáli sa ďalej nachádzal list notárky JUDr. V. Č., ktorá v ňom okresnému súdu oznámila okruh dedičov po A. S. Následne bolo uznesenie krajského súdu z 29. júna 2004 zaslané dedičom po nebohej A S.

III.

1. Podľa ustanovenia čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy: „Každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných priet'ahov (...).“

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na splnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (I. ÚS 10/98).

Otázku existencie zbytočných prietáhov v konaní, a tým aj porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy skúma ústavný súd vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu podľa právnej a faktickej zložitosti veci, podľa správania účastníka konania a spôsobu, akým v konaní postupoval súd (napr. II. ÚS 74/97, I. ÚS 70/98). Tieto tri kritériá zohľadňuje pri namietanom porušení práva na prerokovanie veci súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) aj Európsky súd pre ľudské práva (III. ÚS 111/02, III. ÚS 29/03).

A) Predmetom posudzovaného konania pred okresným súdom je konanie v dedičskej veci. Z obsahu súdneho spisu, z vyjadrení sťažovateľa a okresného súdu ani z nimi predložených na vec sa vzťahujúcich listín ústavný súd nezistil žiadnu skutočnosť svedčiacu o právnej zložitosti veci, avšak po skutkovej stránke možno konštatovať, že v danom prípade ide o vec skutkovo zložitú, vyžadujúcu si vykonanie rozsiahlejšieho dokazovania, ktoré môže spôsobiť predĺženie konania, najmä v prípade, ak zistenie skutkového stavu je závislé od vypočutia svedkov a zabezpečenia viacerých znaleckých posudkov. Spomínaná skutková zložitosť veci však nemôže ospravedlniť obdobie nečinnosti okresného súdu v konaní o žalobe sťažovateľa a ani jeho neefektívny postup.

B) Správanie sťažovateľa ako účastníka konania ústavný súd hodnotí ako súčinnosť, sťažovateľ reagoval na výzvy okresného súdu a zúčastňoval sa jednotlivých pojednávaní. V správaní sťažovateľa teda ústavný súd nezistil žiadne okolnosti, v dôsledku ktorých by mohlo dôjsť k spomaleniu postupu okresného súdu v predmetnom konaní.

C) Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v uvedenom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup okresného súdu v predmetnej veci, vrátane postupu notára ako súdneho komisára v konaní o dedičstve, keďže jeho úkony sú úkonmi súdu, ktorými je možné spôsobiť zbytočné priet'ahy v konaní (III. ÚS 47/00, IV. ÚS 74/02).

Ústavný súd zistil obdobia nečinnosti v postupe okresného súdu, ktoré mali výrazný vplyv na doterajšiu dĺžku konania. Prvé z období nečinnosti okresného súdu začalo 3. júna 1999, keď vo veci konajúci sudca nechal doručiť znalcovi vyjadrenie sťažovateľa, a trvalo viac ako osem mesiacov, t. j. do 10. februára 2000, keď okresný súd až po opakovanej výzve zo strany ustanoveného znalca (podania z 12. augusta 1999 a 12. decembra 1999) zaslal Okresnému úradu Poltár žiadosť o zaslanie listín potrebných pre vykonanie znaleckého dokazovania. Ďalšie osemmesačné obdobie nečinnosti bolo ústavným súdom v rámci preskúmaného konania zistené v období od 3. mája 2001, keď okresný súd uznesením č. k. D 319/77-68 ustanovil v uvedenom konaní znalca, a trvalo až do 22. januára 2000, keď vo veci konajúci sudca dal pokyn predložiť spis v predmetnej veci znalcovi. Okresný súd bol prevažne nečinný (za dobu nečinnosti možno považovať desať mesiacov) aj v období od 20. februára 2003, keď vo veci konajúci sudca dal JUDr. F. K. zaslať výzvu na predloženie listu vlastníctva, až do 9. februára 2004, keď uznesením sp. zn. D 319/77 okresný súd konanie v predmetnej veci zastavil a súčasne v ňom priznal notárke odmenu. Nečinnosť okresného súdu v označených obdobiach bez toho, aby jeho postupu bránila zákonná prekážka, je potrebné považovať za zbytočné priet'ahy v konaní v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy.

Podľa zistenia ústavného súdu bolo predmetné konanie okrem uvedených období nečinnosti poznačené aj neefektívnym postupom okresného súdu. V dôsledku takéhoto postupu okresného súdu bol spisový materiál v predmetnej veci 17. apríla 1998 predčasne predložený krajskému súdu na rozhodnutie o podaných odvolaniach a okresnému súdu bol vrátený až po viac ako siedmich mesiacoch za účelom doplnenia znaleckého dokazovania 7. decembra 1998. V tejto súvislosti ústavný súd prihliadol taktiež na skutočnosť, že krajský súd uznesením č. k. 6 CoD 5/04-109 z 29. júna 2004 uznesenie okresného súdu z 9. februára 2004 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, pretože jeho právne odôvodnenie bolo

„v rozpore s hmotnoprávnymi ustanoveniami Občianskeho zákonníka a Občianskeho súdneho poriadku“.

Vzhľadom na skutočnosť, že jurisdikcia ústavného súdu sa vzťahuje na obdobie po 15. februári 1993, ako aj vzhľadom na to, že až do 22. júla 1997 okresný súd nemal dôvod pochybovať o riadnom doručení rozhodnutia Štátneho notárstva Prešov sp. zn. D 319/77 z 26. apríla 1977 všetkým účastníkom konania, ústavný súd v rámci posúdenia základnej otázky – či sa vec sťažovateľa prerokovala na okresnom súde v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy bez zbytočných prietahov, posudzoval postup okresného súdu v uvedenom konaní iba v období po 22. júli 1997. Aj od tohto dátumu však konanie v predmetnej veci trvá viac ako šesť rokov a sedem mesiacov.

Z uvedenej doby takmer dvadsaťosem mesiacov (t. j. dva roky a dva mesiace) tvoria obdobia, v ktorých v dôsledku nečinnosti okresného súdu dochádzalo k zbytočným prietahom v predmetnom konaní.

Vzhľadom na uvedené obdobia nečinnosti okresného súdu, ako aj jeho neefektívny postup v predmetnom konaní nemožno dobu predmetného konania vedeného na okresnom súde považovať za ústavne akceptovateľnú vo vzťahu k základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, preto ústavný súd dospel k záveru, že uvedené právo sťažovateľa bolo porušené.

2. Podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Pretože ústavný súd zistil, že nečinnosťou okresného súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, prikázal okresnému súde, aby vo veci konal bez zbytočných prietahov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza sťažovateľ domáhajúci sa rozhodnutia súdu vo svojej veci.

3. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti žiadal aj o priznanie finančného zadosťučinenia ako náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 50 000 Sk, ktoré odôvodnil tak, že „(...) porušenie môjho základného práva a slobody už nie je možné napraviť, ako aj v spôsobe ujmy spočívajúcej v dlhoročných pocitoch neistoty a úzkosti spojených s neprimerane dlhotrvajúcim stavom právnej neistoty. Takýto stav právnej neistoty zapríčinil aj to, že jeden zo zákonných dedičov, najstaršia sestra, sa prejednanie dedičstva nedožila, zomrela...

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa ustanovenia § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde, ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Pretože porušenie základného práva sťažovateľa, ktoré ústavný súd zistil, nemožno napraviť obnovením stavu pred jeho porušením a výrok ústavného súdu deklarujúci toto porušenie nemožno vzhľadom na okolnosti prípadu považovať za dostatočnú a účinnú nápravu, priznal ústavný súd sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie.

Ústavný súd považoval v tomto prípade za primerané priznať sťažovateľovi sumu 30 000 Sk. Táto suma zohľadňuje celkovú dĺžku predmetného konania s prihliadnutím na predmet konania okresného súdu, dĺžku zbytočných prietáhov v tomto konaní (dvadsaťosem mesiacov), ako aj neefektívny postup okresného súdu v predmetnej veci a s tým spojenú ujmu sťažovateľa.

Vzhľadom na už uvedené skutočnosti ústavný súd vo zvyšnej časti uplatnenému primeranému finančnému zadosťučineniu v návrhu sťažovateľa nevyhovel.

4. Sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu žiadal priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom vo výške 12 000 Sk, ktoré bližšie špecifikoval ako súčet

odmeny za dva úkony právnej služby (príprava a prevzatie veci, spísanie ústavnej sťažnosti) vykonané v roku 2004 vrátane režijného paušálu (2 x 4 534 Sk + 2 x 136 Sk) a odmeny za jeden úkon právnej služby (vyjadrenie právneho zástupcu zo 17. februára 2005 k stanovisku okresného súdu) vrátane režijného paušálu (2 501 Sk + 150 Sk).

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal v súlade s § 1, § 15 a § 20 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb účinnej od 1. januára 2005 a z ustanovení § 1 ods. 3, § 13 ods. 8 prvej vety v spojení s § 16, § 19 ods. 3 a § 25 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška č. 163/2002 Z. z.“) s tým, že predmet konania podľa čl. 127 ústavy pred ústavným súdom, ktorým sú základné práva a slobody, porušenie ktorých sťažovatelia namietajú, v zásade nie je ocenený peniazmi. Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby uskutočnený v období od 1. januára 2004 v konaní pred ústavným súdom predstavuje 4 534 Sk (v období od 1. januára 2005 predstavuje 2 501 Sk) a hodnota režijného paušálu 136 Sk (v období od 1. januára 2005 hodnota režijného paušálu 150 Sk).

Ústavný súd zistil, že uplatnená suma trov právneho zastúpenia spolu 12 000 Sk neodporuje platným právnym predpisom, a preto priznal náhradu trov právneho zastúpenia v celej výške uplatnenej právnym zástupcom sťažovateľa.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. marca 2005